

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Utrùm Hæretici sint de Ecclesia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

junctis; adfuit enim secundæ Synodo œcumenicæ, ut jam observatum est, adeoque cum omnibus Episcopis, à quibus celebrata est, communicavit. 2. Non recu-
lavit communicare cum occidentalibus Ecclesiis, sed cum illis communionem etiam episcopalem habere & fovere, dando & recipiendo litteras pacificas, paratissimus fuit; quominus enim talem communionem cum Occidentalibus Ecclesiis habuerit & foverit, non per ipsam stetit, sed per Occidentales Episcopos, qui, ut ait Basilius epistol. 349. *ex ignorantia veritatis episcopatu abdicabant virum Dei, admirabilem Meletium.*

2. Qui non vult subesse Episcopo suo particulari, nec vult communicare cum Ecclesia particulari, quæ Episcopo illi subest, nisi tamen ab eis separet se, quia in hæresim vel schisma inciderunt, non est amplius de Ecclesia. Hoc expressè docet S. Cyprianus in epist. 66. ad Puppianum: *Scire debes, inquit, Episcopum in Ecclesia esse, & Ecclesiam in Episcopo, & si qui cum Episcopo non sint, in Ecclesia non esse; & frustra sibi blandiri eos qui pacem cum sacerdotibus Dei non habentes obrepunt, & latenter apud quosdam communicare se credunt, quando Ecclesia, quæ Catholica una est, scissa non sit, neque divisa, sed sit utique connexa, & coherentium sibi invicem Sacerdotum glutino copulata.*

Ratio est, quia omnes Episcopi inter se communione conjuncti, & subjecti Romano Pontifici ut capiti, sunt unus moraliter sacerdos, vel, si vis, sunt unum corpus morale; sicut membra humana inter se physice conjuncta, sunt unum corpus humanum. Unde sicut manus v. g. cum separatur à brachio, eo ipso separatur à toto corpore humano; ita qui separatur se à suo pastore, eo ipso separatur se à toto corpore pastorum. Sed qui separatur se à toto corpore pastorum, abscindit se ab unitate Ecclesiæ, & ita de Ecclesia esse desinat necesse est. Similiter cum omnes particulares Ecclesiæ inter se communione conjunctæ, & subjectæ Romano Pontifici, sint una moraliter Ecclesia, unum corpus morale; qui separatur ab una, hoc ipso ab omnibus aliis separatur.

Dices. Qui non vult subesse Episcopo suo particulari, aut non vult communicare cum Ecclesia particulari, huic Episcopo subjecta, non est schismaticus. *Resp. neg. Probabis.* Ut supponi potest, & supponitur, vult adhuc subesse Romano Pontifici, ut capiti universalis Ecclesiæ, & vult adhuc communicare cum universalis. Ergo, &c. *Resp. neg. ant.* quoad utramque partem. Nam 1. qui separatur se à particulari suo Episcopo, separatur se à toto corpore pastorum: & qui separatur se à toto corpore pastorum, separatur se à Romano Pontifice, ut capite corporis illius. At qui separatur se à Romano Pontifice, ut capite corporis pastoralis, profectò non vult subesse Romano Pontifici, ut capiti universalis Ecclesiæ; aut certe non tantum vult, quantum ad vitandum schisma, & unitatem Ecclesiæ servandam requiritur.

2. Similiter qui non vult communicare cum Ecclesia particulari in casu proposito, separatur se ab illa, & ita separatur se ab omnibus aliis Ecclesiis particularibus, ex quibus & illa constatur una moraliter Ecclesia, quæ dicitur & est Ecclesia universalis, adeoque separatur se ab Ecclesia universalis. At qui separatur se ab Ecclesia universalis, quomodo ferè velle potest cum illa communicare? Aut si aliquo modo potest, certè non potest tantum, quantum ad servandam unitatem Ecclesiæ, ac proinde quantum ad schisma vitandum velle oportet. Pro quo

Nota. Unitas Ecclesiæ resultat ex morali membrorum ejus inter se unione, non qualicumque, sed tali, ut vi illius omnia membra Ecclesiæ non quidem per corporalem, quod fieri non potest, sed per affectivam, ut ita loquar, præsentiam immediatè inter se communicent: unitas enim Ecclesiæ talis est, ut nullam membrorum ejus scissionem compari possit. Ergo qui renuit communicare cum aliquibus membris Ecclesiæ, quantumvis velit communicare cum cæteris, deficit ab illa morali unione, ex qua resultat unitas Ecclesiæ.

Ergo quantum in se est, scindit hanc unitatem, eamque violat. Ergo schismaticus est.

Dices. Si ita est, Meletius Antiochenus, de quo jam supra, fuit schismaticus. *Resp. neg. Probabis.* Nam 1. renuit subesse Paulino legitimo Antiochiæ Episcopo. 2. Imò contra illum sedem episcopalem Antiochiæ erexit. 3. Saltem renuit communicare cum Paulino & Antiochenis ei adherentibus, & cum Pontifice Romano totoque Occidente communicantibus.

Resp. ad 1. & 2. Non Paulinum Meletii, sed potius Meletium Paulini Episcopum fuisse, nec Meletium contra Paulinum, sed potius Paulinum contra Meletium sedisse; Meletius enim ante Paulinum ordinatus fuit Antiochenus Episcopus; cum Meletius vivente adhuc Constantio, Paulinus verò nonnisi post ejus obitum ordinatus fuerit; & Meletium legitime ordinatum fuisse constet ex eo quòd orthodoxi Episcopi, qui tunc Antiochiæ aderant, in ejus ordinationem consenserunt, eamque pro viribus promoverint, ut testatur Theodoretus lib. 2. histor. Eccl. c. 31. *Apostolicorum, inquit, dogmatum defensores, quibus magni Meletii & sanitas doctrine, & vite sanctitas, & virtutum copia probè cognita erat, consensum præbuerunt; summoque studio curarunt, ut decretum ea de re præscriberetur, & cunctorum subscriptionibus firmaretur.*

Resp. ad 2. Hoc esse falsum, ut patet ex Theodor. lib. 5. hist. Eccl. c. 3. *Meletius, inquit, vir omnium mortalium mitissimus, amanter simul ac leniter Paulinum his verbis compellavit: Quandoquidem & mihi harum ovium Dominus ipse curam commisit, & tu aliarum curam suscepisti, ovesque inter se in religione consentiunt, jungamus greges, & amice, & conventionem de primatu deponamus: gregemque in commune pascentes, communem iis curam ex æquo impendamus.* Meletius igitur paratissimus fuit ad communicandum etiam cum Paulino & Antiochenis eum sequentibus.

Dices. Ergo Paulinus fuit schismaticus, sicut fuerunt Novatianus & Meletius Ægyptius. *R. neg.* Tum quia nonnulla fuit contra Meletii ordinationem præsumptio, ex eo quòd ab hæreticis postulatus fuerat ad Episcopatum Antiochenum: unde facile fieri potuit, ut Paulinus inculpabiliter crederet eum non fuisse legitime promotum: tum quia Paulinus episcopalem dignitatem non invasit, imò nec ambivit, sed etiam rogatus à Lucifero, Episcopo tunc apprime catholico, & confessore, pacis orthodoxo inter Antiochenos conciliandæ studio suscepit. At Novatianus contra Cornelium, de cujus legitima ordinatione dubium nullum esse poterat, Romanam Sedem occupavit. Et Meletius Ægyptius, ut testatur S. Athanasius in Apolog. 2. à Petro Alexandrino de variis criminibus in Synodo convictus & damnatus, contra Perrum ipsum, & successores ejus Achylam & Alexandrum, circa controversiam omnem, legitimos Alexandrinæ Sedis præfules rebellavit.

ARTICULUS III.

Utrum hæretici sint de Ecclesia.

RESPONSIO.

NOtorii hæretici non sunt de Ecclesia.

Prob. 1. Ex Script. Nam Joannes Apostolus de manifestis quibusdam hæreticis sic loquitur ep. 1. cap. 2. *Ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis: nam si fuissent ex nobis, permansissent utique nobiscum.* Illi igitur hæretici, de quibus loquitur Joannes, non permanserunt in Ecclesia, sed ex ea foras prodierunt per manifestam hæresim. Atqui eadem ratio est pro omnibus aliis hæreticis, qui ut tales manifesti sunt. Ergo, &c.

Prob. 2. Ex Conc. Later. IV. c. *Firmiter*, ubi dicitur unam esse fidelium universalem Ecclesiam, hoc est, unam esse universalem Ecclesiam constantem ex fide.

ex fidelibus. Atqui Synodus hic per fidem intelligit faltem eos, qui exterius veram fidem profitentur. Ergo ex Synodo, ii non sunt de Ecclesia, qui non veram fidem, sed falsum aliquod dogma exterius profitentur. Tales sunt haeretici omnes manifesti. Ergo, &c.

Prob. 3. ex Parribus. Pro omnibus sit Hieronymus, qui sic ait in dialogo adversus Luciferianos: *Sicubi audieris eos, qui dicuntur Christi, non à Domino Jesu Christo, sed à quoquam alio nuncupari* (quales sunt omnes, qui haeresim aliquam exterius profitentur) ut puta Marcionitas, Valentinianos, Montenses (Lutheranos, Calvinistas, Janfenistas) scito non Ecclesiam Christi, sed Antichristi esse synagogam. Et cum Hieronymo Augustinus lib. contra Petilianum de unico bapt. cap. 3. ubi sic ait: *Cum ad nos venerit schismaticus vel haereticus ut catholicus fiat, schisma ejus & haeresim* (quibuscum catholicus esse non potest) *dissuadendo & destruendo rescindimus.* Et cap. 6. ubi dicit: *Nihil prodest haereticis ad salutem, quod extra Ecclesiam verum baptismum per ignorantiam & irradunt & tenent.* Et lib. de unit. Ecclesiae, cap. 4. hæc habet: *Qui non credunt Christum in carne venisse de Virgine Maria ex semine David & manifesti sunt, etiamsi per omnes terras inveniantur, per quos est Ecclesia, non utique sunt in Ecclesia, quia ipsam caput Ecclesie non tenent, quod est Christus Jesus, nec in aliqua divinarum Scripturarum obscuritate falluntur, sed notissimis & apertissimis earum testimoniis contradicunt, adeoque aperte contradicunt auctoritati Dei credibiliter revelantis.* Atqui eadem est ratio pro omnibus haereticis manifestis. Ergo, &c.

Prob. 4. Notorii haeretici per notorietatem hæresis amittunt omnem jurisdictionem ecclesiasticam in utroque foro, interno scilicet & externo. Non nisi quia per notorietatem hæresis separantur ab Ecclesia. Ergo revera haeretici per notoriam hæresim separantur ab Ecclesia, adeoque haeretici notorii de Ecclesia esse non possunt.

Prob. 1. maj. ex 24. q. 1. cap. 3. 1. ubi sic loquitur Cyprianus: *Didicimus* (ex apostolica scilicet traditione) *omnes omnino haereticos* (manifestos, de talibus enim loquitur) *& schismaticos nihil habere potestatis ac juris.* Et ex c. 36. ibidem, ubi Nicolaus Papa I. dicit: *Aperte Sedis nostre sanxit auctoritas, nullum sive Episcopum, sive clericum, seu professione aliqua christianum, qui à Nestorio vel ejus similibus, ex quibus talia predicare coeperunt (adeoque hæresim publice professi sunt) vel loco suo, vel communione dejecti sunt, vel dejectum, vel excommunicatum videri: sed hi omnes in nostra communione & fuerunt, & hucusque perdurant: quia neminem vel deicere vel removere poterat, qui predicans talia titubabat.*

Prob. 2. min. ex 24. q. 1. c. 31. jam citato, ubi Cyprianus sic ait: *Si foris cuncti haeretici* (manifesti) *& schismatici non habent Spiritum sanctum, & ideo apud nos eis manus imponitur, ut hic accipiantur, quod ille nec esse nec dari potest: manifestum est nec remissionem peccatorum dari per eos posse, quos constat Spiritum sanctum non habere.* Ex Cypriano igitur haeretici non habent jurisdictionem in foro interno, quia non habent Spiritum sanctum: & non habent Spiritum sanctum, quia foris sunt, hoc est, quia non sunt in Ecclesia. Ergo non habent jurisdictionem in foro interno, quia foris sunt, seu quia non sunt in Ecclesia. Ergo si jurisdictionem ecclesiasticam amittunt per notorietatem hæresis, amittunt, quia per notorietatem hæresis foras exeunt, & in Ecclesia esse desinunt.

Confirmari potest à pari. Nam schismatici hoc ipso præcisè quod sunt schismatici, ac proinde per suum schisma, incapaces sunt omnis jurisdictionis ecclesiasticæ, ut patet ex C. Novatianus 7. qu. 1. verbis jam supra citatis. Eatenus autem schismatici incapaces sunt omnis jurisdictionis ecclesiasticæ per suum schisma, quatenus propter illud non sunt amplius de Ecclesia, ut probatur ex Cypriano epist. 70. ad Jubaja-

num, ubi hæc scribit: *Novatianus simiarum more, quæcum homines non sint, humana tamen imitantur, vult Ecclesie catholicae auctoritatem sibi & veritatem vindicare, quando ipse in Ecclesia non sit.* Juxta Cyprianum, Novatianus schismaticus, quantum ad jurisdictionem episcopalem, non magis erat Episcopus, quam simia est homo, proindeque non magis jurisdictionales actus exercebat, cum munia episcopalia obire tentabat, quam simia exerceat actus humanos, cum humana imitatur. Quare autem hoc? Quia Novatianus schisma fecerat, & schisma faciendo, in Ecclesia esse desierat. Ergo similiter, &c.

Prob. 4. Assertio nostra à priori: quia Ecclesia est corpus morale, constans membris, subiectis Romano Pontifici ut capiti, & inter se connexis per communicationem, seu communionem, quæ consistit ex parte in externa professione veræ fidei. Ergo Ecclesia est corpus morale, constans membris, tenentibus, aut saltem exterius profitentibus veram fidem. Ergo qui non tenet, aut non saltem exterius profitemur veram fidem, non est membrum Ecclesiæ. Atqui haeretici manifesti non veram fidem, sed unum, aut plura dogmata, veræ fidei contraria profitentur. Ergo haeretici manifesti non sunt membra Ecclesiæ, adeoque non sunt de Ecclesia.

Confirm. ex S. Cypriano lib. de unit. Eccl. paulò ante finem, ubi hæc verba leguntur: *Unus Deus est, & Christus unus, & una Ecclesia ejus, fides una* (adeoque externa unius fidei professio) *& plebs in solidam corporis unitatem concordie glutino copulata.* Ecclesia igitur una est, non solum quia unus est Deus auctor illius, & Christus unus, supremum illius caput; sed etiam quia in ea est externa professio unius & ejusdem veræ fidei, quam omnes non solum ore confiteri, sed etiam animo tenere debent. Et ratio, juxta S. Martyrem, est, quia Ecclesia est *plebs* (seu hominum multitudo) *in solidam corporis unitatem concordie glutino copulata;* quæ concordia esse non potest sine externa unius & ejusdem veræ fidei professione; proindeque Ecclesia multitudo hominum est, in solidam corporis unitatem unus & ejusdem veræ fidei professionis externæ glutino copulata. Ergo qui unam & eandem illam veram fidem non profitentur exterius, non sunt de illa hominum multitudine, quæ constituit Ecclesiam, adeoque non sunt de Ecclesia. Ergo haeretici manifesti, &c.

Obj. Christus Matth. cap. 13. in parabola zizaniarum, dicit in agro tria inveniri, granum scilicet, paleas, & zizania. At ibi granum bonos christianos, malos christianos paleas, zizania haereticos, & ager Ecclesiam significat. Item epist. 2. ad Timoth. cap. 2. Apostolus ait: *In magna domo non solum sunt vasa aurea & argentea, sed & lignea & fictilia.* Per magnam autem illam domum Ecclesiam, & per vasa lignea & fictilia haereticos intelligit Apostolus. Item Ecclesia haereticos punire potest, & non potest punire eos, qui foris sunt. Item haeretici habent characterem baptismalem.

R. ad 1. Per agrum non Ecclesiam, sed mundum à Christo intelligi, ut patet ex eod. cap. ubi Christus hanc parabolam explicans, ait: *Ager autem est mundus.* *R. ad 2.* Apostolum per *vasa lignea & fictilia* intelligere fideles infirmos in fide & charitate. *R. ad 3.* Ecclesiam punire non posse eos, qui foris sunt, nec pertinent ad illam ut oves ad ovile, ex quo exerrant. Haeretici autem sic pertinent ad Ecclesiam, propter characterem baptismalem. *R. ad 4.* etiam damnatos qui baptizati fuerunt, habere characterem, & tamen non esse in Ecclesia. Ex eo quod haeretici characterem baptismalem habeant, sequitur tantum quoddam ad Ecclesiam pertineant, & in eos Ecclesia xim coactivam exercere possit.